

MAHARASHTRA STATE BOARD OF NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION, MUMBAI

REGULAR / IRREGULAR BATCH

SUPPLEMENTARY EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
FIRST YEAR

BEHAVIOURAL SCIENCES (PSYCHOLOGY AND SOCIOLOGY)—PAPER-II

WEDNESDAY, 11TH MARCH 2026

[TIME : 10-00 A.M. TO 1-00 P.M.]

(TOTAL MARKS—75)

Instructions :—

1. Candidate must write her / his seat number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.
3. Write a new question on **NEW** page.

Marks

1. (a) Select the most appropriate answer from the following and complete (05)
the statement :—

(i) is the basic unit of social structure.

(a) Group	(b) Society
(c) Family	(d) Community.

(ii) Intelligence quotient of genius individual is

(a) 91 - 110	(b) 111 - 120
(c) 121 - 140	(d) 141 and above.

(iii) Two or more person in direct or indirect contact is known as

(a) Society	(b) Marriage
(c) Social group	(d) Association.

(iv) is a mental mechanism that causes forgetting of unpleasant and painful events.

(a) Identification	(b) Repression
(c) Compensation	(d) Day dreaming.

(v) Attention and perception are components of

(a) Emotion	(b) Observation
(c) Habit formation	(d) Attitude.

- (b) Match the following :—

(05)

'A' Group

- (i) Father of Sociology
- (ii) Thinking
- (iii) Id
- (iv) Psychosexual Development
- (v) Hunger Drive

'B' Group

- (a) Unconscious Conflict
- (b) Sigmund Freud
- (c) Physiological Motive
- (d) Auguste Comte
- (e) Cognitive Process.

- (c) State **true** or **false** :—
- (i) Culture plays an important role in Civilization.
 - (ii) Habits can never be changed.
 - (iii) Secondary groups are small in size.
 - (iv) Interview is Common method of Judging personality.
 - (v) Emotion is strong motive.
2. Write short notes on (any **three**) :— (15)
- (a) Importance of psychology in nursing
 - (b) Juvenile delinquency
 - (c) Joint Family
 - (d) Mental Defence Mechanism
 - (e) Body and Mind Relationship.
3. (a) Give scientific reason (any **five**) :— (10)
- (i) Man can not exist in isolation permanently.
 - (ii) Conflict within person is dangerous.
 - (iii) Accurate observation is very important for nurses.
 - (iv) Marriage gives social protection for woman and children.
 - (v) Frustration affect on productivity of person.
 - (vi) Control of population is very important in India.
- (b) Define the following terms (any **five**) :— (05)
- (i) Mental Hygiene
 - (ii) Habit
 - (iii) Ego
 - (iv) Stress
 - (v) Behaviour
 - (vi) Marriage.
4. Answer the following questions :— (15)
- (a) Define Learning. (02)
 - (b) Explain Methods of Learning. (05)
 - (c) Write importance of Learning and write various factors influencing on Learning. (08)

OR

- Answer the following questions :—
- (a) Define frustration. (02)
 - (b) Explain in detail about the sources of frustration. (05)
 - (c) Define mental conflict and list the types of conflict. (03)
 - (d) How will you solve the conflict in the ward. (05)
5. Answer the following questions :— (15)
- (a) List the causes of drug addiction. (03)
 - (b) Write the most commonly used drugs for addiction in India. (02)
 - (c) Write the preventive measures of drug addiction. (05)
 - (d) Write the social problems in India. (05)

महाराष्ट्र राज्य शुश्रूषा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई

नियमित / अनियमित बॅच

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी पुरवणी परीक्षा

प्रथम वर्ष

बिहेव्हीयरल सायन्स (मानसशास्त्र व समाजशास्त्र)—पेपर-२

बुधवार, दिनांक ११ मार्च २०२६

[वेळ : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण—७५)

सूचना :-

१. उमेदवाराने तिचा/त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्येच लिहावा.
२. कृपया लक्षात घ्या की मराठी पेपरमध्ये कोणत्याही शंका असल्यास इंग्रजी आवृत्तीमध्ये सेट केलेली प्रश्नपत्रिका अंतिम आहे.
३. नवीन प्रश्न नवीन पानावर लिहावा.

१ (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :-

गुण

(०५)

(१) हा समाज रचनेचा मूलभूत घटक असतो.

(अ) गट

(ब) समुदाय

(क) कुटुंब

(ड) समाज.

(२) प्रतिभासंपन्न व्यक्तिमत्त्वाचा बुद्ध्यांक हा आहे.

(अ) ९९ - ११०

(ब) १११ - १२०

(क) १२१ - १४०

(ड) १४१ व यापुढे.

(३) दोन किंवा अधिक व्यक्तींचा प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष परस्पर संबंध म्हणजे

(अ) समाज

(ब) विवाह

(क) सामाजिक समूह

(ड) संघटना.

(४) आपल्याला न आवडणाऱ्या आणि दुःखदायक घटना विसरणे ही मानसिक प्रक्रिया आहे.

(अ) अभिज्ञान

(ब) स्वतःच्या भावनांवर आवर घालणे.

(क) नुकसानभरपाई कॉम्पेनसेशन

(ड) दिवास्वप्न.

(५) लक्ष आणि आकलन हे चे घटक आहेत.

(अ) भावना

(ब) निरीक्षण

(क) सवय निर्मिती

(ड) वृत्ती.

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :-

(०५)

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) समाजशास्त्राचे जनक

(अ) सुप्तावस्थेतील प्रेरणा संघर्ष

(२) विचारप्रक्रिया

(ब) सिगमंड फ्रुईड

(३) इद

(क) शारीरिक प्रेरणा

(४) मनोवैज्ञानिक विकास

(ड) ऑगस्ट कोम्टे

(५) भूकेची प्रेरणा

(इ) ज्ञानशक्ती प्रक्रिया.

- (क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :—
- (१) सामाजिकीकरणामध्ये संस्कृती महत्त्वाची भूमिका बजावते.
 - (२) सवयी कधीच बदलता येत नाहीत.
 - (३) द्वितीय गट हे आकाराने लहान असतात.
 - (४) 'मुलाखत' ही व्यक्तिमत्त्व ओळखण्यासाठी सर्वसाधारण पद्धत आहे.
 - (५) भावना ह्या एखाद्या कृतीचा तीव्र कारण आहे.
२. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन):— (१५)
- (अ) परिचर्येमध्ये मानसशास्त्राचे महत्त्व
 - (ब) बालगुन्हेगारी
 - (क) एकत्र कुटुंब पद्धती
 - (ड) मानसिक संरक्षण यंत्रणा
 - (इ) शरीर आणि मनाचा संबंध.
३. (अ) खालील विधानांची शास्त्रीय कारणे लिहा (कोणतेही पाच):— (१०)
- (१) मनुष्य कायम एकांतवासात राहू शकत नाही.
 - (२) व्यक्तीच्या मनातील संघर्ष घातक असतो.
 - (३) चोख निरीक्षण हे परिचारिकेसाठी गरजेचे असते.
 - (४) लग्नसंस्थेमुळे स्त्रिया व मुलांना संरक्षण मिळते.
 - (५) वैफल्य हे व्यक्तीच्या उत्पादकतेवर परिणाम करते.
 - (६) भारतात लोकसंख्येवर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे.
- (ब) व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच):— (५)
- (१) मानसिक स्वच्छता
 - (२) सवयी
 - (३) अहंकार
 - (४) ताण
 - (५) वर्तन
 - (६) लग्न.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :— (१५)
- (अ) 'शिकणे' व्याख्या लिहा. (०२)
 - (ब) शिकण्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (०५)
 - (क) शिकण्याचे महत्त्व स्पष्ट करा व तसेच शिकण्यावर परिणाम करणारे घटक लिहा. (०८)

किंवा

- खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—
- (अ) वैफल्य म्हणजे काय ? (०२)
 - (ब) वैफल्यची विविध कारणे सविस्तर लिहा. (०५)
 - (क) मनोसंघर्ष म्हणजे काय ? संघर्षाचे प्रकार लिहा. (०३)
 - (ड) तुम्ही नर्स म्हणून वार्डमधील संघर्ष कसे सोडवाल ? (०५)
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :— (१५)
- (अ) अंमली पदार्थाच्या आहारी जाण्याची कारणे लिहा. (०३)
 - (ब) नशेकरिता भारतात सामान्यतः कोणत्या अंमली पदार्थाचा वापर केला जातो ? (०२)
 - (क) अंमली पदार्थाच्या आहारी जाण्याचे प्रतिबंधात्मक उपाय स्पष्ट करा. (०५)
 - (ड) भारतातील सामाजिक समस्या सविस्तर लिहा. (०५)